

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust:
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 14.

Sreda, 18. februarja 1931.

Leto VI.

Demisija treh ministrov.

Ostavka ministrov Frangeša, Shveglja
in Trifunovića.

Iz Beograda poročajo, da so mini-
stri:

dr. Oton Frangeš, minister brez
portfelja

Filip Trifunović, minister javnih
del in

Ivan Shvegel, minister brez port-
felja

podali ostavko na svoja ministrska
mesta, ki jo je kralj tudi sprejel.

Odstopivši ministri so bili odliko-
vani. Dr. Frangeš in Trifunović sta
imenovana za člana Vrhovnega za-
konodajnega sveta, Shvegel pa bo
menda imenovan za poslanika v ino-
zemstvu.

Obenem s to spremembo v vladi
je bilo ustanovljeno pri predsedništvu
vlade novo ministrstvo in je bil ime-
novan za ministra ministrskega pred-
sedništva dosedanji minister dr. Mi-
lan Srškić.

Za ministra pravde je bil imeno-
van odvetnik dr. Ljotić iz Smedere-
va.

Na mesto odstopivšega Trifunovi-
ća je bil postavljen za ministra javnih
del dr. Kosta Kumanudi, dosedaj mi-
nister brez portfelja in zamenik od-
sotnega zunanjega ministra.

Mednarodni strokov- ni tajnik Johann Sassenbach

stopil v pokoj.

Eden najpomembnejših medna-
rodnih strokovnih tajnikov amster-
damske smeri Ivan Sassenbach je
bil razrešen na svojo željo tajniških
poslov, ko je dopolnil letos 65. leto
svojege življenja. Njegov odstop je
odobril izvršni odbor na seji v Zü-
richu. Tajniško mesto pa je zasedel
njegov namestnik Schewenels, na-
mestnik pa je postal čehoslovaški
strokovničar G. Stolz.

Sassenbach je delal 40 let v stro-
kovnem gibanju. Rojen je bil v Po-
renju 12. oktobra 1866 ter se je iz-
učil jermenarstva. Udeležoval se je
izprva v svoji strokovni organizaciji,
pozneje pa v mednarodnem delav-
skem gibanju, in sicer že od leta
1903 do danes. Svojo izredno inteli-
genco in izobrazbo si je pridobil z
izredno pridnostjo ter je zlasti go-
voril vse važnejše evropske jezike.
Izreden njegov dar je bila nenavad-
na iskrenost, ki je v mnogih težkih
trenutkih pripomogla, da se je med-
narodni strokovni pokret konsolidi-
ral in jačil. V mednarodno strokov-
no internacijo je bil izbran leta
1923.

Sassenbacha poznamo tudi mi
Jugoslavlani. Pred nekaj leti je ob-
iskal v Sofiji bolgarski strokovni
kongres in na povratku se je ustavil
v nekaterih mestih v državi. Tako
se je mudil dva dni tudi v Ljubljani,
kjer je imel ožji zaupniški sestanek
s predstavniki delavskega gibanja.

Zasluge Sassenbacha za medna-
rodno strokovno gibanje so nemin-
ljive.

Hendersonov izrek o miru.

V svojem govoru v Queenshallu
je rekel Henderson, da razorožitev
ni le pravno in gospodarsko vpraša-
nje, marveč eno najvažnejših moral-
nih vprašanj današnje generacije.

Rudarji so govorili.

Pomembna volitev delegatov za II. rudarsko skupino. — Zmagala svobod-
ne delavske organizacije.

Za volitve delegatov v II. rudar-
sko skupino se je prvotno napravil
med narodno, kršč. soc. strokovno
organizacijo ter II. rudarsko skupino
(dosedanjo, ki ni organizacija) in pa
med Zvezo rudarjev Jugoslavije do-
govor za enotno kandidatno listo v
Trbovljah. Zveza rudarjev Jugoslavi-
je naj bi imela na skupni listi 45 od-
stotkov kandidatov, ostale tri sku-
pine pa 55 odstotkov, dasi organiza-
torično med rudarji ne predstavljajo
mnogo.

Organiziranim rudarjem pa tak
dogovor ni bil všeč, ker, če se spom-
nijo na nedavne dogodke v Trbov-
ljah, ko je tekla rudarska kri, se ne
morejo odločiti drugače, kakor da
nastopijo samostojno s kandidatno
listo, v katero imajo lahko popolno
zaupanje. Taki rudarji, taki kandida-
ti so pa le tisti, ki so vedno zagovar-
jali in branili rudarje in njih intere-
se ter spoštovali svobodno delavsko
organizacijo, ki ji je obstoj zajamčen
tudi mednarodno. Tu ne pomaže kle-
vetanje, ne denunciacije; tu je po-
trebno zaupanje, ki ni omajano s pro-
tidelavskimi dejanji.

Rudarji so hoteli imeti tako kan-
didatno listo, take kandidate, ki

priznavajo strokovno organizacijo,
ker je s tem podano tudi jamstvo, da
bodo izvoljeni delegati res zastopali
v II. rudarski skupini interese rudar-
jev sporazumno z njo.

**Organizirani rudarji so zaradi tega
nastopili pri volitvah delegatov v II.
rudarsko skupino samostojno in
zmagali, kakor more zmagati pri de-
lavskih volitvah le svojega položaja
in svoje odgovornosti se zavedajoče
delavstvo.**

Rezultat volitev je naslednji:

**Rudarji Zagorja in Trbovelj so vo-
lili tako, da so do zadnjega vsi kan-
didati ZRJ izvoljeni in tudi v Hrast-
niku jih je ta lista dobila 9 od 14.
V Senovem je dobila lista ZRJ 180,
ostali 36 glasov.**

Med rudarji je samostojni nastop
organizacije zbudil silno veselje in
uspeh.

S to zmago je rudarsko delavstvo
najjasneje manifestiralo za enotnost
rudarske organizacije in pa obenem
za neodvisnost od vseh tujih vplivov,
ki hočejo cepiti rudarje z meščanski-
mi in polmeščanskimi ideologijami.

Enotno in neodvisno rudarsko de-
lavstvo bo pač vedno najboljšje brani-
lo svoje interese povsod.

V Španiji zopet vre.

Celo Berenguer je premalo reakcionaren. — Preklic volitev za par-
lament. — Kralj grozi z odstopom. — Nova vojaška diktatura. — Na-
silna izprememba ustave.

Predsednik španske vlade gene-
ral Berenguer je hotel izvesti parla-
mentarne volitve. Položaj je pa po-
stal kritičnejši, ker so opozicijske
stranke sklenile, da se volitev ne
udeležijo. Nasprotno so pa konstitu-
cionalisti zahtevali sklicanje konsti-
tuante, ki naj bi izpremenila ustavo,
zlasti liberalci in demokrati, čemur
se je Berenguer uprl, češ, da določ-
be sedanje ustave ne poznajo kon-
stituante.

Vlada je zaradi težkoč v soboto,
dne 14. t. m. podala demisijo, ki jo je
kralj sprejel. Kralj je nato zasljal
konservativca vojvodo Maura, libe-
ralca grofa Romanonesa in demo-
krata markiza Alhucemasa. Zlasti
ta politiki je priporočal sestavo vlade
široke koalicije ter razpis občinskih
volitev, na podlagi katerih bi se iz-
vedla provincialna volitev, kasneje
pa sklicala ustavotvorna skupščina.

Obenem je kralj podpisal dekret,
da se parlamentarne volitve ne vrše
1. marca, kakor so bile razpisane.

Spričo teh dogodkov ponovno
zahteva skrajna desnica, da naj se
proglasi nova diktatura, kateri bi
načeloval generalni kapetan špan-
skega brodovja admiral Aznar. Ta
naj bi vzel v svojo vladno vodje kon-
servativcev Mauro, liberalcev Ro-
manonesa in demokrata Garcio
Prieta.

Prvotno so tudi liberalci in de-
mokrati sklenili bojkotirati volitve.
Pozneje so svoj sklep izpremenili ter
obljubili, da se udeležijo volitev, če
bo novi parlament predvsem sklenil
sklicati konstituante ter se takoj
razšel. Temu stališču so se pridru-
žili tudi katalonski konservativci
pod vodstvom Camba, ki so sklenili,
da se volitev vsekakor udeležijo in je
Berenguer računal z njih podporo.
Sedaj pa so se katalonski konserva-
tivci izrekli za udeležbo pri volitvah

tudi le ob pogoju, da se potem skli-
če takoj konstituante, enako kakor
liberalci in demokrati. Berenguerje-
va vlada je s tem izgubila glavno
oporo in je odstopila.

Iz razvoja na Španskem ugotav-
ljamo lahko koncentracijo meščan-
skih in aristokratskih političnih sil
proti republikanskemu in delavskemu
gibanju. O delavskem gibanju
španska uradna poročila večinoma
molče; pripravlja se pa večje giba-
nje, ki ima namen, zaježiti pravo
špansko reakcijo. Meščanskim
strankam in bogatašem gre pred
vsem za to, da s silo zatro vsakršno
svobodomiselnost, republikansko ali
delavsko gibanje. Zato so se odločili
za koncentracijo svojih sil, če jih
razvoj ne bo prehitel.

Razširjale so se tudi vesti, da na-
merava španski kralj Alfonz odsto-
piti prestol svojemu svaku Donu
Karlu Bourbonškemu, kar nedvom-
no dokazuje, da je vojaška diktatura
že doslej imela za aristokracijo vzne-
mirljiv in neugoden uspeh.

Italija in Španija sta dve deželi,
ki učita, kam vodi nespametna po-
litika avtokratizma in omejevanje
državlanskih pravic.

V Španiji sestavljajo novo vlado.

Sanchez Guerra sestavlja novo vlado.

Kralj je poveril sestavo nove vla-
de konservativcu Sanchez Guerri, ki
ima nalogo sestaviti vlado desničar-
skih strank.

Mandatar obljubuje, da se skliče
ustavotvorna skupščina, ki bo izpre-
menila ustavo v zmislu demokratič-
nih načel.

Širite naš list!

Zgled zločinskega zni- ževanja plač v Nemčiji

Nemški žganjarski baroni žanjejo
profite, delavci naj delajo za znižane
mezde.

Splošnemu gibanju za znižanje
plač se je pridružila tudi monopolna
industrija za žganje v Nemčiji. Pred-
ložila je tarifnemu uradu zahtevo,
da se kolektivna pogodba z organi-
zacijo z dnem 31. januarja odpove.
Odpoved se je izvršila za 31. marec
t. l. in sicer zato, da se znižajo mezde
za 10 odstotkov. Uprava monopola
je že pred odpovedjo zahtevala, da
organizacija načelno pristane na
znižanje mezd. Organizacija na to ni
mogla pristati in tako se je uknila
kolektivna pogodba, ki obstoja že
sedem let z monopolno upravo. Po-
izkusi za poravnavo spora niso
uspeli. Celotni poravnalni urad je
ustregel upravi in sklenil, da se zni-
žajo plače 1. februarja za 2 marki in
1. marca za 1 marko. Organizacija je
tako razsodbo odklonila, ker dela
monopolna uprava z ogromnimi do-
bički.

Prebitek državne monopolne
uprave za žganje je znašal 327 mili-
jonov mark (tri milijarde dinarjev),
ki ga napravi 300 delavcev na leto.

Ta slučaj najbolje dokazuje, kaj
se hoče doseči s propagando za zni-
ževanje plač.

Premalo dobička še imajo, to je
edini razlog, ki bo pa socialne raz-
mere samo še poslabšal. — Kaj bi se
poznalo, recimo 50.000 mark, ogrom-
nemu dobičku, dočim 300 delavcev
nekaj ima od tega.

Pred volitvami v bol- garsko sobranje.

Ljapčev razpiše parlamentarne vo-
litve.

V Bolgariji so politične razmere
jako nestanovitne. Ali kljub temu
izjavlja predsednik vlade, da raz-
piše volitve za sobranje v tej ali
drugačni sestavi vlade ter da hoče
ohraniti državni parlamentarni režim.
Ljapčev se tolaži s tem, da opozicija
ni edina ter da nima enotnega po-
gleda na državo.

Izpor angleškega pre- dilniškega delavstva preklican.

350.000 delavcev je pričelo zopet
delati.

Izpor predilniških delavcev v
lancashirski tekstilni industriji v An-
glijii je trajal šest tednov. 350.000 de-
lavcev je bilo na cesti, ker je indu-
strija zahtevala odpust delavstva in
silno poslabšanje akordnega zasluž-
ka z uvedbo novih strojev in meha-
nizacijo industrije.

Minuli teden so imeli industrijci
sejo ter sprejeli domalega vse de-
lavske zahteve, ukiniti s pondeljkom
izpor ter preklicali vse odpovedi.
Svojo kapitulacijo utemeljujejo de-
lodajalci s tem, da ima finančni mi-
nister delavske vlade prav, ki svari
industrijo pred neaktivnostjo, ker se
s tem povečava gospodarska kriza.

Komunistične čete na Kitajskem
beležijo v provincah Honan in Šausi
zopet več važnih uspehov. Njih ak-
tivnost se je povečala po prihodu
komunista Holuna, ki se je šolal na
vojaški akademiji v Moskvi in kate-
rega je III. internacionala imenovala
za vrhovnega poveljnika kitajske
rdeče armade.

Socialno zavarovanje in delavske zaščitne ustanove — delavcem

Vedno več pritožb proti razmeram v socialnem zavarovanju.

Opravičeno stališče delavstva, da spadajo socialne in delavsko-zaščitne ustanove tudi v upravo delavstva, je naravno in moralno utemeljeno, ker gre v teh zavodih absolutno za pravice in zadeve delavstva, ki ga smatra družba za neki drugi razred, ki mora imeti — gospodaria nad seboj. Izkušnje po drugih državah dokazujejo, da to ravno ni potrebno.

Pri nas pa v sedanjih razmerah v socialnem zavarovanju že daljšo dobo niti sodelovanje interesentov ni mogoče, ker so vpostavljeni komisarijati. Celo generalni ravnatelj socialnega zavarovanja g. Glaser je mnenja, da je potrebna izprememba uprave oziroma upostavitve redne uprave. Povedal je to misel tudi predsedniku vlade, češ, da se nabira vedno več pritožb v sedanjih prilikah proti zavarovanju.

V zmislu tozadevne zakonodaje so socialne in delavsko-zaščitne ustanove samoupravne, to je, same se upravljajo in nadzorstvo nad njimi ima državna oblast, oziroma minister za socialno politiko in narodno zdravje, kar pomeni toliko, kakor da oblast nadzira te samoupravne korporacije, če izvršujejo zakonite dolžnosti. Drugače se pa upravljajo same. Tak je zmisel zakonodaje glede samouprav. To tembolj velja za vse primere, kjer ni bistvenega razloga da se samouprava omejuje ali ukinja s samoupravo podeljene pravice in dolžnosti.

Sedanje stanje je nezdravo, ker ne sodelujejo pri njem interesenti, da povedo tam svoje želje, svoje predloge in sami kontrolirajo, kako se vrše posli, in nič ni čudnega, če se v tem stanju, opravičeno ali neopravičeno večja nezaupanje.

Francija bo posodila Nemčiji denar!

Uspešna politika socialne demokracije.

Sklenjeno je, da prejme Nemčija od Francije posojilo v iznosu 800 milijonov frankov. Posojilo samo na sebi ne bi bilo pravzaprav nič posebnega, kajti posojila so dandanes vsakdanja stvar. Toda to posojilo ima velikanski političen pomen. Kdo bi bil še pred kratkim mislil, da bi bilo kaj takega sploh mogoče med tema dvema državama, med katerima je vladalo tudi že pred svetovno vojno skozi več desetletij hudo nasprotstvo. Francozi imajo res

dosti denarja, ki ga posojujejo proti obrestim dveh odstotkov in še ceneje. Pa vendar ga niso hoteli dati Mussoliniju. Zato se lahko iz tega sklepa, da ne gre samo za naveden kšeft, ampak da je tudi nekoliko volje za končno izmirjenje med dvema sosedoma, ki imata oba škodo od večnega sovraštva. Francoski list »Volonte« piše, da so znamenja tu, da Nemčijo vladajo možje, s katerimi je mogoče lojalno pogajati se in na katerih odkritosrčnost se sme graditi. Ta pomoč je dvojne naravi. Pravi omenjeni list, prvič materijalne, da dobi Nemčija sredstva na razpolago, ki jih rabi za pobijanje brez-

poselnosti ter za premaganje gospodarske krize, drugič psihološke, s čemur se nemškemu ljudstvu pove, da, če ima pošteno voljo za sodelovanje pri utrditvi miru in konsolidaciji Evrope, je Francija pripravljena njegove nacionalne zahteve objektivno brez predsodkov proučiti. Seveda ne manjka na obeh straneh Rena ljudi, ki bodo to posojilo proglašali za »izdajstvo« nacionalnih interesov.

Da pa je vendar prišlo do takega zblizanja, pa ni glavna zasluga g. Brüninga, temveč one sile, ki danes stojijo za njim in ki tvorijo dobro polovico njegove parlamentarne večine: To je socijalnodemokratske stranke.

Stare cerkve — novi ljudje.

Manifestacija svobodomislecev.

V nedeljo je priredila berlinska zveza svobodomislecev veliko manifestacijo Stare cerkve — novi ljudje.

Govornik sodrug Josip Luitpold Stern z Dunaja se nima namena prikupiti svobodomislecem z označbo »Novi ljudje«, marveč je to zahteva, ki bi si jo morali usvojiti predvsem svobodomisleci. »Stare cerkve« niso samo vse, ne le nam znane cerkvene ustanove, ampak vsak nauk, ki je odrvenel do dogme. Zaradi živahnosti naših nasprotnikov mora rasti tudi naše navdušenje za delo, da se uporabi orožje znanosti proti vsem silam teme z uspehom.

V soboto zvečer je govoril s. Stern pred svobodomisleškimi funkcijonarji in številnimi gosti o »racionalizaciji izobraževalnega dela«.

Predavatelj je, kot vodja dunajske delavske visoke šole govoril po svojih bogatih izkušnjah. Najprej je pojasnil razvoj delavske izobrazbe, da je potem govoril o svojem izobraževalnem problemu. Do danes, pravi, še nimamo enotne finančne politike delavske izobrazbe; imamo politične programe, nimamo pa programa za izobraževalno delo. Tu se mora izvesti koncentracija, četudi zahteva osebne žrtve. Seveda je najhujša ovira na tem polju razkol med proletariatom. Vendar moramo nastopiti to pot, čeprav bi se nam morda zdela ta zahteva danes še utopična. Določiti bi se moral enoten kulturni prispevek. Šele tedaj, je zaključil Stern svoj govor, bi se razvil današnji kulturni funkcijonar v socijalizatorja kulture.

Papež govori po radiju.

Kakor je sedaj, naj ostane vekomaj.

Ob devetletnici papeževanja Pija dvanajstega dne 12. t. m. je bila otvorjena v Vatikanu radio-postaja. Papež je ob tej priliki govoril po radiju.

Kakor poroča ljubljanski »Slovenec«, je papež govoril tudi o socialnem redu.

Posebno je omenjal sv. Oče, v svojem govoru veliki pomen social. reda. »... Bogatini naj se zavedajo svoje velike odgovornosti, ki jim je bila dana s tem, da posedujejo več, in naj se zato z ljubeznijo spominjajo siromašnih soljudi.« Siromake pa je opominjal papež, »naj se spominjajo siromašnosti Jezusa Kristusa. Delavce je opominjal k delu in pridnosti. Zahtevajo naj, kar je prav.

Papeževe besede so jasne.

Roparski umor v Mengšu.

Umorjeni župnik.

V petek zvečer se je v mengško župnišče vtihotapil zločinec, ki je ponoči izvršil sredi vasi roparski umor nad 71 letnim župnikom Franom Kušarjem. Umor se je izvršil povsem neopaženo najbrže kmalu po 10. uri zvečer, ko je bil župnik še v svoji uradni sobi v pritličju. Po umoru in ropu večjega zneska denarja je zločinec bežal preko njiv in travnikov. Sled pa ni bila jasna, ker je ponoči snežilo in se je končno izgubila na drugih prehodih. Zločinec je moral biti znan v župnišču; sicer pa ni doslej še nobene sledi za njim.

Švica brez ordenov. V nedeljo so imeli v Švici zopet ljudsko glasovanje (plebiscit), in sicer so glasovali, da-li sme Švicar sprejemati inozemska odlikovanja, naslove, pokojnine in darila ali ne. S tričetrtinsko večino so Švicarji vse navedeno zavrgli.

Leopold Werzak.

V soboto, dne 14. t. m. ob 3. uri zjutraj je nenadoma preminul v 67. letu svojega življenja strojni stavec v pokoju Leopold Werzak na svojem stanovanju v Ljubljani. Pogreb se je vršil v nedeljo ob 4. uri popoldan ob številnem spremstvu njegovih tovarišev in tovarišic ter širokega poznanstva. Werzak je stopil v pokoj šele 1. februarja t. l. in dne 31. januarja mu je organizacija priredila lep poslovlilni večer. Leopold Werzak se ni bavil z delavskim gibanjem vobče. V svoji strokovni organizaciji grafičarjev pa je delal nad 25 let in bil okoli 20 let predsednik te organizacije. Že samo dejstvo, da je delal četrto stoletja v organizaciji, nam priča, da so njegovi kolegi znali ceniti njegova velika pomena za organizacijo. Werzak je bil zaveden strokovničar, odločen in dosleden. Pod njegovim predsedstvom se je strokovna organizacija razvila na visoko stopnjo delavske strokovne organizacije. Werzak je bil značaj, ni se strašil nobenih bojev, ampak je vedno stal na stališču svojega prepričanja ter po svoji lastni uvidevnosti neustrašeno zastopal interese grafične organizacije, ki mu je bila vse, za katero je žrtvoval ves svoj prosti čas in brez odškodnine. Par let po vojni ni več sprejel predsedstva organizacije. Malo je strokovničarjev, ki bi bili tako vneto posvetili svoje moči strokovni organizaciji kakor pokojni Werzak. Njegovo neumorno delo je ostalo sicer prikrito široki javnosti, zato se njegovega dela spomnimo vsaj ob njegovi prerani smrti.

Ko smo se poslavljali mi, njegovi zvešti sodelavci in njegovi mlajši tovariši in tovarišice ob vpokojitvi od njega, smo mu vsi želeli, da ostane še dolgo med nami. Toda, žal, štirinajst dni potem nas že zove tovariška dolžnost, da se poslovimo za vedno od njega. Njegova nesebična požrtvovalnost za delavsko gibanje nam ostani trajen zgled!

Leopold Werzak je bil sin železničarske rodbine in po rodu Čeh. Rojen je bil leta 1864 v Tričeti pri Tynu na Vltavi. S starši se je zgodaj priselil v Ljubljano ter se izučil tiskarstva v tiskarni Kleinmayer & Bamberg. Služboval je nekaj časa v Celovcu in Gorici, od leta 1890 pa stalno v Ljubljani, in sicer štirideset let v Jugoslovanski tiskarni. Pri svojem poklicu je bil 52 let.

Zbirajte za tisk. sklad!

ke človeški možgani. Okoli mene buči in bliska, hrib, kjer ležim, zakopan v kamenju, se trese. Drobi se pod silnimi udarci granat. Mati — groza, groza! — Blaznim, mati! — Tvojeje Matije ne bo več nazaj! — Mati, zakaj si me rodila?

Fronta na Krasu — Fajtji hrib — 2. junija 1916.

Tudi drugi ljudje so govorili o Matičku. Nek stari delavec je pripovedoval, da ga je poznal že iz tovarne, ko sta skupaj delala. Bil je čvrst fant, dobrega srca, poln veselja in ljubezni. Mlad je bil, ko je moral v svetovno vojno. Milo slovo. Sodrugji v tovarni so imeli solzne oči, ko je odhajal in mati je plakala za njim.

Prve čase je pisal domov dolga in obupna pisma, pozneje je utihnil. Vsi so že mislili, da ga ne bo več nazaj.

Ko so se umirili topovi, so ga pripeljali — bolnega, — blaznega. Sodrugja Matije ni bilo več s fronte — prišel je Matiček, bebček in revček, z večnim nasmeškom na ustih.

Ljudje, ki niso poznali njegovega trpklega življenja, so se mu smejali, drugi so ga pustili v miru in trpeli z njim.

Tako je Matiček zivotaril, prosil ljubezni po hišah ter spal po šupah in hlevih. — Smehljaj se je še takrat, ko so ga našli ob reki mrtvega.

Peter Volkač:

Matiček.

Hej Matiček! — Hej Matiček! so kričali otroci za čudnim človekom, ki je gazil v visokem snegu sredi zapuščene predmestne ulice. Njegova postava je bila skrivljena, zavita v stare cape. Velika glava se je stiskala k ramenom in nad podolgovatimi ušesi je sedel povaljan in preluknjan klobuk. Na okroglem obrazu so se smejala široka usta; otroški usmev je ležal na njih, kakor na ustnicah dojenčka.

Hej Matiček! Kam, kam? so ga spraševali ljudje, ko je hitel mimo okenj nizkih koč.

Matiček se ni zmenil za vprašanja. Gledal je široko v svet s svojimi velikimi očmi, podobnimi dvema hlebčkoma. — Smehljaj se je. — Kaj bi ljudje? Vedno kriče eno in isto stvar. Kdo jim bo vedno odgovarjal.

Hitel je po ulicah, kakor da bi ga lovile zle misli.

Kam Matiček? Kam? — Znani glasovi so se oglašali za njegovim hrbtom. Slišal jih je, kako beže za njim, kako mu tulijo v ušesa, kakor da bi ga zbadalo tisoč igel: Matiček. — Matiček!

Sovražil je te glasove, — bal se je ljudi.

Sinoči so ga poklicali v gostilno,

ko je hotel na šupo počivat. Gostilničarjev hlapec ga je prijel za roko in ga vlekkel v zakajeno pivnico.

»Zdaj pa boš gospodi eno zapel«, mu je prigovarjal hlapec, ko ga je tiščal skozi vežna vrata. — Da lepo moraš zapeti!

Matiček se je smejal.

Toplo in veselo je bilo v gostilni. Prinesli so mu kozarec vina in velik kos kruha ter ga posadili v kot za staro mizo.

Nato je moral zapeti.

Razširil je usta, obrnil oči proti stropu in iz grla so mu privreli trdi glasovi:

Oj zdaj gremo, o zdaj gremo, nazaj nas več ne bo.

Razigrana družba pri pogrnjenih mizah se mu je smejala. Lepo oblečeni gospodje in gospe so se zibali na stolicah in se krohotali od srca. —

Napajali so Matička z vinom in njegovo grlo je pelo — pelo, dokler ga niso oblile solze. Zajokal je. Trpka bolelost mu je kanila v dušo, ko je videl pred seboj vesele ljudi, ki so se smejali njegovi pesmi. Čutil je, kako ponižan je pred njimi. Škrtnil je z zobmi. Njegova srčna pesem se je prelila v stud in sovraštvo.

Zbežal je iz gostilne — nihče več ga ni videl to noč.

Matiček! — Matiček! so kričali za njim in ubožec je bežal pred ljudmi. — Sovražil je ta svet in življenje,

ki mu je bilo velika trnjeva pot, brez konca in kraja.

In zgodilo se je, da Matička ni bilo več v predmestne ulice.

Dolgo so ugibali ljudje: Kje je? Kam se je zgubil Matiček? Nazadnje so izvedeli, da so našli njegovo truplo ob bregu reke, med kamenjem in grmičevjem.

Zvečer, ko so prihajali ljudje z dela domov, jim je stopil vedno pred oči Matiček. Veliko so govorili o njem, največ pa neka stara ženica, kateri je Matiček marsikaj zaupal, ko se je hodil gret v njeno izbo.

Pripovedovala je: Na stari vrvi je imel obešeno sliko svoje matere. Nosil jo je vedno s seboj, privezano okoli vratu. Nekega večera je bil zelo dobre volje. Smejaj se je neprestano in mi pokazal tudi materino sliko. Bila je suha ženica, podobna Matičku. Obrnila sem sliko in zadaj je bila zapisana čudna zgodba. Pisano je bilo približno tole:

Kam so me pahnili, ko sem hotel živeti? Zakaj vse to, zakaj?

Mati, moja mati! Ko bi videla to grozo in trpljenje, ko bi vedela, kako je ranjeno moje srce, bi me ne mogla tolažiti. Ne vidim človeka okrog sebe. Samo smrt se pase na teh razdejanih poljanah. Groza me je, mati, kadar brizgne v zrak kup človeških teles. Krvava prst mi lepi oči, v obraz mi padajo kakor mrzle snežin-

Poostrena borba za načrt zakona o socialnem zavarovanju.

Podjetniške organizacije zahtevajo poslabšanje socialne zakonodaje.

Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja je v decembru minulega leta razposlalo vsem Delavskim in delodajalskim zbornicam načrt zakona o socialnem zavarovanju z zahtevo, da stavijo izpreminjavalne predloge do srede februarja t. l.

Delavske zbornice kot zakonite predstavnice delavstva so načrt takoj razposlale v izjavo vsem registriranim strokovnim organizacijam delavcev in nameščencev. Že na an-

keti, ki jo je priredila Delavska zbornica v Ljubljani za predstavnike strokovnih central, se je opazilo, da **načrt odločno izpreminja sedanji zakon o zavarovanju delavcev in to samo v škodo delavstva.**

Strokovna komisija za Slovenijo je takoj po prejemu načrta sklicala sejo, na kateri je bila po temeljiti razpravi sklenjena naslednja načelna resolucija:

V načrtu zakona se občutno poslabšuje tako bolniško kot nezgodno zava-

rovanje samo na škodo delavstva. — Zato zahteva strokovna komisija:

1. Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt naj se čimprej izvede s sredstvi, ki jih določa sedanji zakon.

2. Prispevki in dajatve bolniškega zavarovanja morajo ostati v sedanji višini. Sanacija nezgodne panoge se mora izvesti na račun delodajalcev.

3. Samouprava zavarovanja mora ostati neokrnjena.

Tudi strokovne organizacije delavcev in nameščencev so se podrobno bavile z načrtom ter opozorile Delavsko zbornico v Ljubljani na vse

one hibe načrta zakona o socialnem zavarovanju, ki že pridobljene pravice okrnjuje in poslabšuje.

V dneh 9. in 10. februarja t. l. se je vršila v Beogradu seja Centralnega tajništva Delavskih zbornic na kateri so bile zastopane vse Delavske zbornice Jugoslavije po svojih delegatih.

Na seji se je po temeljiti razpravi soglasno sklenilo, poslati ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje naslednji

memorandum

k načrtu zakona o socialnem zavarovanju:

Po temeljitem proučevanju načrta zakona o socialnem zavarovanju izjavljamo:

Delavske zbornice so proučile načrt zakona o socialnem zavarovanju resno in temeljito. To vprašanje je brez dvoma najvažnejše vprašanje za celo našo socialno politiko in za vse naše delavstvo. Ono je obenem tudi važno narodno in državno vprašanje, ker se tiče življenjskih potreb blizu tritotisoč prebivalcev naše države. Delavske zbornice so zasliale o tem vprašanju strokovnjake, odgovorne funkcionarje delavskega zavarovanja pa so zaprosile za podrobno poročilo o dejanskem stanju, ki obstoji danes v socialnem zavarovanju in o efektu, ki bi ga imele v načrtu predložene izpremembe. Končno so stopile zbornice preko vseh oblik delavskih organizacij v neposredni stik z desetisoč delavci.

S tem jim je omogočeno, da so v svojem mišljenju v najpopolnejši meri izraz želje in potreb našega delavstva in istočasno izraz stvarnih potreb socialnega zavarovanja.

Za izvedbo zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti in smrti.

Predvsem moramo reči, da so delavci zadovoljni in hvaležni, ker kaže načrt resno voljo, da se izvede tudi zavarovanje delavcev za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, ki je bilo predvideno že pred desetimi leti z zakonom o zavarovanju delavcev, a še do danes ni izvedeno.

Neizvedba tega zavarovanja ogroža obstoječe bolniško zavarovanje, kojemu v breme padajo v sedanjih razmerah stari in onemogli delavci. Zavarovanje za slučaj onemoglosti, starosti in smrti se mora na vsak način izvesti, ako hočemo obvarovati sedanje zavarovanje za slučaj bolezni pred gospodarskim polumom. Izvedba tega zavarovanja pomeni obenem izpolnitev obljube, ki jo je dala kraljevska vlada delavstvu javno pred dvema letoma in čije izpolnitev delavci po pravici pričakujejo.

Dasiravno pristaja delavstvo zaradi zelo znižanih delavskih mezd na nove obremenitve, vendar je pripravljeno v svrhu izvedbe zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, da prispeva od svoje strani 1,5% zavarovane mezde, kar znači za zavarovanje letnih dohodkov v iznosu 75 do 100 milijonov dinarjev. Pričakuje pa, da bodo istotoliko prispevali delodajalci in da bo tudi država z ozirom na ogromni moralni, politični, kulturni in zdravstveni pomen te velike socialne reforme s svoje strani pripravljena na žrtve, da se izvede to zavarovanje tako, kakor je potrebno.

Razočaranje zaradi novega načrta.

Ob tako dobrem razpoloženju je pričelo delavstvo proučevati novi načrt zakona o socialnem zavarovanju. Toda na naše največje začude-

nje ne zahteva projekt od delavstva le novih novih prispevkov za to novo zavarovanje, ampak tudi velika in obsežna prikrajšanja z ozirom na današnje pravice v zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode. Po vsestranskem in objektivnem proučevanju načrta je prišlo delavstvo do prepričanja, da bi z ozirom na današnje negotove gospodarske razmere toliko izgubilo, da ga ne more pomiriti niti upanje na bodoče pokojnine v slučaju starosti in onemoglosti. **Enodušno mnenje vseh delavcev je, da novemu načrtu ni uspelo ustvariti nekaj dobrega; da ne more služiti za podlago za novo socialno reformo; da ga mora absolutno odkloniti in da se mora vzeti druga, pravičnejša in solidnejša osnova za izvedbo tega velikega dela.** Kajti novi projekt dejansko demontira vse, kar je do danes obstajalo v socialnem zavarovanju, to, kar je delavstvo že imelo in kar je postalo sestavni del njegovega življenja. To pa vse le radi tega, da bi se mu v daljši bodočnosti zadržale skromne pokojnine.

Primeri krivic po načrtu.

Hočemo pokazati samo na nekaj primerov težkih krivic, katere dela novi načrt delavstvu.

Uživanje vseh dosedanjih pravic iz zavarovanja: pravico do zdravil in zdravljenja, hranarine, do zdravljenja v kopalniških in sanatorijih **veže na dolge karenčne roke.** V največ slučajih zahteva zaposlitev skozi deset mesecev v enem letu, ali 18 mesecev v dveh letih. Delavstvo bi bilo jako srečno, če bi bile naše gospodarske razmere take, da bi mu omogočale tako dolgo zaposlitev. Toda dejansko je pa velik del delavstva povprečno zaposlen komaj 3 mesece v letu. Povprečna 10 mesečna zaposlitev industrijskega delavstva obstoji deloma v Dravski banovini, sicer pa nikjer drugje v naši državi. Pa tudi v Dravski banovini večina sezonskih delavcev ni dalje zaposlena v letu, kakor po 4 do 5 mesecev. Z ozirom na ta dejanski položaj bi značil tak karenčni rok za delavce, da popolnoma izgube največji del pravic iz dosedanjega zavarovanja.

Povsem je nerazumljiv predlog, da se oropajo svojci delavcev pravice do zdravniške pomoči, ako nimajo tega dolgega karenčnega roka, kljub temu, da obstojajo te pravice v gotovih delih naše države že izpred svetovne vojne, zlasti, ker te pravice ne predstavljajo nikake posebne obremenitve za zavarovanje. Poleg tega je še nerešeno vprašanje, kdo naj nudi zdravniško pomoč obolelim svojcem delavcev, ki nimajo sredstev, da bi se mogli zdraviti privatno.

Načrt tudi predlaga, da izgubi delavec v slučaju krajšega zaposlenja za dobo zdravljenja hranarino popolnoma, ali pa, da se mu zniža od dveh tretjin na polovico zavarovane mezde. Vprašanje je, če je sploh mogoče zdravljenje brez hranarine, kajti v tem slučaju ne bi imel delavec sredstev niti za najnujnejšo pre-

hrano. Čemu naj mu potem služi od zdravnika predpisano zdravilo, ako nima sredstev za preživljanje, ni pa vsled bolezni zmožen za delo.

Istotako so zelo znižane nezgodne rente. Ni dovolj, da dobijo ponesrečeni delavci manjše rente, ampak imajo pravico na polno rento le delavci, ki so postali nad 60% delanezmožni. Predlog obsega dalje silno krivičen način za izračunavanje rente. Delavec naj bi ne dobil rente na podlagi svoje faktično zavarovane mezde, ampak se mu zaračuna mezda v dobi brezposelnosti le po Din 10.— na dan, s čimur bi bila izguba ponesrečenih delavcev naravnost ogromna in nenadomestljiva.

Slaba tolažba s starostnim zavarovanjem.

Za vse te izgube, katere bi delavstvo utrpelo takoj in neposredno in proti njegovim prispevkom letnih 75 do 100 milijonov dinarjev, ima izgled na pokojninsko zavarovanje. Dejansko prične to zavarovanje funkcionirati z ozirom na predpisane roke članstva po petih do sedmih letih. In s kakšno pokojnino? Pokojnina znaša mesečno 110 Din do največ 650 Din, in sicer po 45 letnem rednem plačevanju na osnovi dnevne zavarovane mezde 80 Din. Povprečno bi se gibala pokojnina za vse delavstvo od 110 do 237 dinarjev mesečno, dočim ne dobi vdova nikake pokojnine, a otroci le od 39 do 70 dinarjev mesečno.

Zaraditega je razumljivo, da ne morejo delavci pristati na to, da se jim okrne povprečno 30 odstotkov pravic, ki jih imajo danes v zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode in da plačujejo pet do sedem let letno 75 do 100 milijonov dinarjev za to, da bi imeli po tem roku pravico do pokojnine od 100 do 200 dinarjev mesečno in da bi zagotovili svojimi otrokom po svoji smrti pokojnino od 1 do 2 dinarjev na dan.

Ukinitev samouprave.

Poleg teh velikih materijelnih krivic zahteva načrt od delavcev še hude moralne žrtve. Dejansko predvideva ukinitvev delavskega zavarovanja in **zmanjšanje vpliva delavcev in delodajalcev**, ki plačujejo prispevke za zavarovanje, **na najnižjo mero.** Po projektu naj bi namreč imenovala nadzorna oblast polovico članov glavne skupščine Osrednjega urada za socialno zavarovanje in eno tretjino članov uprave okrožnih uradov, ki delegirajo svoje zastopnike na glavno skupščino. To ni nič drugega, kakor da imenuje nadzorna oblast večino delegatov za glavno skupščino Osrednjega urada za socialno zavarovanje. **S tem je načelo samouprave popolnoma ukinjeno in uprava nad delavskim in delodajalskim denarjem vzeta iz njihovih rok.**

V notranji organizaciji je predviden najtrši centralizem, dočim se daje nadzorni oblasti pravica, da uniči vse odloke uprav; da te uprave razrešuje po svojem svobodnem

preudarku, postavlja nove, ali pa da namesto njih imenuje komisarje. Po tem sistemu ne bi bilo v socialnem zavarovanju nikake stalnosti in reda, ampak bi nastopile perturbacije ob vsaki izpremembi šefa nadzornega ministrstva. **Niti sodišču delavskega zavarovanja se ne daje pravica, da bi smelo razsojati izključno po zakonu, nego tudi po posebnih odredbah in pravilnikih, ki jih izda ministrstvo.**

Razbijanje delavskega zavarovanja.

Ni čudno, da je povzročil tak projekt paničen strah pri tistih grupah delavstva, ki so imele dosedaj gotove vrste zavarovanja. Po zdravem principu solidarnosti vseh delavcev bi morale priti te posebne vrste zavarovanja v ožjo zvezo s splošnim delavskim zavarovanjem. To so prej tudi same želele. Sedaj pa odločno nasprotujejo. Rudarji, železničarji in privatni nameščenci bi izgubili zelo veliko, ako bi na podlagi projekta pridružili svoje zavarovanje splošnemu zavarovanju, dočim bi imeli od njega zelo malo. Nas zelo boli to moralno razbijanje delavstva v vprašanih delavskega zavarovanja. Čisto gotovo je pa to razbijanje posledica tega nepravilnega projekta. Nezadovoljstvo še povečava izključitev iz zavarovanja znatnega dela nameščencev, starejših in sezonskih delavcev in umetno omejevanje razvoja obstoječih privatnodruštvenih blagajn, katere bi mogle biti koristni organi in sodelavci splošnega zavarovanja.

Ne rušiti — stopnjema sistematično graditi!

H koncu sporočamo želje delavcev. Delavci žele, da se novi načrt zakona o socialnem zavarovanju eliminira kot nova zakonska baza; da se vzame za podlago nadaljnega razvoja našega socialnega zavarovanja sedaj veljavni zakon o zavarovanju delavcev in da se takoj izvede tudi z ozirom na ona določila, ki se nanašajo na zavarovanje za starost, onemoglost in smrt;

da se ta zakon v toliko novelira, v kolikor je nujno potrebno, da zagamči zavarovanju točno plačevanje predpisanih prispevkov, dekoncentrirano administracijo in dotacijo od strani države v tolikem iznosu, ki je nujno potreben za izvršitev zakona.

Prepričani smo, da ni nujno, niti koristno, niti praktično, razbijati že ukoreninjeno zavarovanje v njegovih najvažnejših temeljih, niti izvesti korenite izpremembe zakona. Veliko bolj pametno in koristno je, da se ohrani osnovni zakon, ki je v veljavi že 10 let, da se stopnjema izvede to, kar je ostalo v zakonu neizvedeno; da se napravi torej korak dalje v reformi našega zavarovanja in da se potom novele izpremeni samo to, kar se je v praksi pokazalo kot nujno. Socialni zakoni, kakor tudi civilni in davčni zakoni so takega značaja, da postanejo takore-

koč sestavni del vsega gospodarstva in splošnega družabnega življenja. Zato povzročajo vsaka nezdrava izprememba v teh zakonih trzanje v vseh družabnih odnosih. Načrt pa ne postopa na ta obziren in pаметen način, ne pristopa k delni in obrazloženi novelizaciji. Stari zakon uničuje v celoti in skuša sedaj ustvariti novega. Toda to dela na način, ki globoko zadeva že pridobljene pravice delavcev, radi česar ne morejo na to pristati.

Sodrug! Delavci in nameščenci!

Naš najvišji strokovni forum, Strokovna komisija za Slovenijo, je jasno in odločno povedala svoje zahteve.

Zastopniki Delavskih zbornic, kot zakonitih predstavnic delavstva, so v gorenji obširni spomenici, brez fraz, brez demagogije, povedali jasno svoje mnenje.

To je mnenje delavstva cele države. To je mnenje vseh delavcev v naši državi.

Tudi delodajalci so povedali svoje: njim načrt ne ugaja; še ta načrt je zanje preveč socialen. Izjavljajo, da oni plačujejo prispevke za zavarovanje. Naj povedo onega delodajalca, ki iz svojega žepa, ki od dela svojega dobička plačuje prispevke za zavarovanje! Zakaj ne ovržejo naše trditve, da plačuje vse prispevke delavec, ker so integralen del

Prepričani smo, da bo uvidel gospod minister popolno upravičenost naših dobrohotečih in prijateljskih ugovorov.

Za odbor centralnega tajništva delavskih zbornic:

Predsednik seje:
Negoslav Ilić, l. r.

Centralni tajnik:
Dr. Živko Topalović, l. r.

njegove plače? Zakaj ne ovržejo naših trditve, da prispevke za socialno zavarovanje prevale na konsumente? Oni so samo posredovalci pri pobiranju prispevkov. Morda ravno iz tega razloga sedaj odklanjajo zavarovanje, ker so mu v načelu nasprotni.

Socialno zavarovanje, dobro ali slabo, je v največji meri odvisno od organiziranega delavstva. Borba močnih delavskih in nameščenskih organizacij mora imeti uspeh, ker tu ne gre za milost, ne gre za darila, ampak za pravice delavstva.

Morala jugoslovanske javnosti ne more pripustiti, da bi načrt, ki ga je delavstvo osporilo iz tako tehtnih razlogov, postal zakon; kako naj bi delavstvo moglo pripustiti kratenje svojih pravic.

Do pravične zmage!

Doma in po svetu.

Obvestila delodajalcem o ozdravljenju članov OUZD. Na željo delodajalcev je Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani prostovoljno obveščal večje obrate (delodajalce), kdaj so ozdraveli njihovi posamezni nameščenci. Ker pa urad sedaj ni več oproščen poštne v lokalnem prometu v vseh krajih, kjer poslujejo njegove ekspoziture, mora prostovoljno prevzeta obveščanja opustiti, ker poštni izdatki za ta obvestila niso utemeljeni v zakonu o zavarovanju delavcev. Zato opozarja okrožni urad vse prizadete delodajalce, da si naj izvolijo sami na primeren način urediti svojo evidenco o bolovanju svojih uslužbencev in da morebiti z večjo disciplino pri svojih delavcih dosežejo, da bodo pravočasno zaznali za njihovo ozdravljenje. (Kaj neki razume oni gospod, ki je to okrožnico izdal, pod besedo »disciplina«? Nam se zdi, da so izrazi, ki precej diše po starem pruskem kasarniškem tonu neumestni in zato neuporabni v okrožni uradu, kot je OUZD. Izgleda, kakor da se nekateri ne zavedajo prav dejstva, da so delavci glavni nosilci zavarovanja. Op. ur.)

Prispevek k »Slovenčevemu« navdušenju za odredbo podunavskega bana glede preganjanja »divjih« zakonov. »Slovenec« ne ve, da je ta odredba šiba, ki ima dva konca in ki bo v Vojvodini prav občutno tepla njegove lastne ljudi. V Vojvodini je namreč za vse državljane brez razlike vere obligatorno predpisana civilna poroka pred državnim oblastvom. Vsak zakon, ki ni sklenjen pred državnim uradom, je smatrati za konkubinat. Fanatični katoličani pa temu državnemu zakonu kljubujejo in se poročajo samo cerkveno. Iz tega nastaja v Vojvodini v rodbinskih in dednih razmerah velika zmešnjava. Ker mora veljati enaka pravica za vse, bo morala vojvodinska policija s to odredbo nastopiti tudi zoper take »katoliške koruznike«, ki se iz gole državljanske neposlušnosti nočejo civilno poročiti, in jih bo učila kozjih molitvic. — Toliko »Slovenec«, da se bo njegovo navdušenje za odredbo podunavskega bana nekoliko ohladilo!

Politični atentati v Zagrebu. Zagrebška policija je zaprla nekega atentatorja, ki je izpovedal, da je dobil iz Madžarske od jugoslovanskih emigrantov štiri peklenske stroje, da izvrši atentate. Časopisje zaradi tega vodi ostro polemiko proti Madžarski in Avstriji, da ničesar ne ukreneta

proti emigrantom. Obe navedeni vladi izvedeta preiskavo.

Kaj pravite? Da bo zopet šiba pela? Tako vsaj nam obeta nek slovenski dnevnik, ko pripoveduje o izredno blagodejnih učinkih batinanja v deželi Delavare na jugu Zedinjenih držav, kjer poznajo še batinanje kot žalosten spomin na čase strica Tome, pred secesijsko vojno. Baje se neki ameriški puritanci resno prizadevajo, da bi uvedli šibanje tudi po drugih državah Amerike, češ, da bodo ljudje potem bolj pridni. Država Indiana je baje že predložila vladi tozadeven zakonski načrt. Batinanje naj bi vršili jetniški pazniki na odlok sodnije ali pa tudi samo policije. Sumimo, da mora biti mnogo Kolumbovih vitezov brezposelnih, ki bi radi na ta način prišli do lahkega in zabavnega poklica. — List zaključuje z izjavo neklih njujorških sodnikov: »Država naj zgradi sramotne odre, kjer bi bili vpričo javnosti tepeni vsi, ki so zakrivali kazenski zločin, počenši s tatovi. Samo na ta način bomo zajezili povodenj prestopkov, ki ogrožajo temelje javnega reda v naši državi.« Radi verjamemo, da je to tudi tiha želja omenjenega lista. Priporočali bi mu, da proda svoj izum vatiškanski državi, kjer bo šibanje poleg uvedene smrtno kazni lepo dopolnilo. Pri nas pa šiba ne bo nove maše pela.

Poceni zdravila — po zakonu nedopustna konkurenca. Gremij lekarnarjev za Slovenijo, odsek v Mariboru, nam sporoča: V štev. 12, z dne 11. t. m., je izšla v »Delavski Politiki« sledeča notica: Aspirin v Mariboru za 1 dinar dražji kot v Celju in Beogradu. Na to notico izjavlja načelstvo gremija lekarnarjev za Slovenijo sledeče: Vsi lekarnarji v celi državi imajo za zdravila točno predpisane cene od Ministrstva za narodno zdravje in se morajo po zakonu istih strogo držati. Faktična cena Aspirinu je danes, mala škatljica 8 Din, velika škatljica 20 Din. Ker se pa Aspirin danes že smatra kot domače sredstvo, so lekarnarji prostovoljno znižali cene na 7 Din in 18 Din. Da se v Celju in Beogradu prodaja še ceneje, je to po zakonu nedopustna konkurenca. Ob tej priliki opozarjamo cenj. občinstvo, da naša domača kem. tovarna »Kaštel« izdeluje Aspirinu popolnoma podobne tabletki Acetysal in stane 20 komadov samo 6 Din. Z odličnim velepospovnanjem, za gremij lekarnarjev I. Vidmar, t. č. podpredsednik. — (Razumi, kdor razumeti more. Pre-

pričani smo, da nam bodo vsi ljudje, brez izjeme pritrdili, če rečemo, da bi morala biti zdravila čim cenejša. Princip mora vendar biti, omogočiti tudi revežu nabavo dobrih zdravil, ki jih potrebuje za učvrstitev svoje ga zdravja, za mal denar. Zato bi bilo ministrstvu za soc. pol. in narodno zdravje nujno priporočati, da revidira obstoječo tarifo zdravil — navzdol. Op. ur.)

Maškare! Predpust je opasen čas in je že marsikomu zmedel glavo. Kadar je pa glava zmešana, se kaj radi zmešajo tudi pojmi. Tudi v naših krajih ni drugače. To nam pokažejo najnovejše publikacije katoliške akcije. »Slovenec« — glasilo katoliške akcije, Jugoslovanska tiskarna, Kopitarjeva ulica 6, predstavnik K. Čeč — prinaša v številki 36 a obupen članek nekega kateheta iz Litije, ker so nameravali tamkaj, menda »neznani zlikovci«, prirediti otroško maškarado. Gospod katehet roti starše, naj »ne mečejo nedolžnih biserov svojih otrok in njihovih duš v blato«. Kajti taka maškarada ima »pogansko vsebino in zgodovino za seboj« — zato protestira proti nji in starše nujno prosi, naj otrok ne puste na prireditve. Smilita se nam prav ubogi gospod katehet in »Slovenec«, ki je prinesel ta protest na vidnem mestu. In skoraj nam je žal, da naša objava temu protestu ne more nič več pomagati, kajti nedelja je že minila in — biseri so že šli. Zato pa bomo pravočasno opozorili na drugo maškarado — proti kateri pa gospod katehet doslej še ni protestiral. Istočasno s omenjeno številko »Slovenec« je izšla št. 2 revije katoliške akcije »Ilustracija« — Jugoslovanska tiskarna, Kopitarjeva ulica 6, predstavnik konzorcija K. Čeč — ki nam prinaša v naslovni sliki ljubko maškarco malega fantka z naslovom »Mali Pierrot«.

Torej istočasno za maškare in proti maškaram. Enkrat tako oblečen, drugič drugače. Pravcata maškarada katoliške akcije. Ali pa je več moral, nič principov in samo en — »kšeft«.

Živinski starši. V janskih hribih v Besnici pri Litiji živi kovač Jakob Bratun. Prvo posestvo je prodal in pustil ženo na prevžitku pri svoji prejšnji hiši ter se preselil s sorodnico Frančiško in otroki v novo bivališče, ki si ga je zgradil sam. Njegovi sorodnici-gospodinjji sta bili dekletci na poti, zlasti, ker sta bili pohabljeni. Zato sta se domenila z Bratunom, da odkažeta triletni in šestletni deklici bivališče v hlevu, kjer sta nad pol leta bili brez nege in dobivali silno pičlo hrano. Valjali sta se naravnost v blatu in iz hleva nista smeli hoditi. Nedvomno sta oba pričakovala, da otroka pogineta. Končno je bila zadeva ovađena in orožništvo je našlo oba otroka v groznem stanju, napol gola, sestradana in do skrajnosti umazana. Oba otroka je vzel do nadaljnega v oskrbo župan, proti krivcem pa se je uvedlo kazensko postopanje.

Obsojen pohotnež. Pred beograjskim sodiščem je bil te dni obsojen Gotfried Bacher, star 28 let, iz Sr. Mitrovice, ki je posilil 15 žensk. Zadnja je imela toliko poguma, da je povedala slučaj svojemu možu, ki je storilca nato naznanil, na kar se je oglasilo še ostalih 15 žrtev. Možje onečaščenih žen so ga hoteli linčati, kar je bilo le s težavo preprečeno.

Volitev avstrijskega zveznega predsednika se bo vršila meseca oktobra. Krščanski socialci nameravajo kandidirati dosedanega predsednika Miklasa.

Sneg jim je dobrodošlo propagandno sredstvo. Dunajski heimwehrovci in purgarski špiserji ne zamude nobene prilike, da zamorejo rdeči mestni upravi, ki jo strašno mrze, kakšno »podvaliti«. Vsem na čelu je seveda revolverski »Wiener Journal«. Prošli teden je v noči od četrta na petek zapadel izredno visok sneg. Takoj drugo jutro je »Wiener Journal« očital mestni upravi, da je nesposobna vzdrževati reden promet in da popolnoma odpoveduje pri odpravljanju snega, dasiravno je bilo takoj mobiliziranih 10.000 brezposelnih za kidanje snega in kljub temu, da je še vedno padal z neba. Ampak prili-

ka se mora izrabiti, da se lopne po teh rdečkarjih. Najbrž kidajo v heimwehrovskih krajih sneg že poprej, preden ga sploh kaj pade.

Nemška vlada je ostro nastopila proti hitlerjevskim narodnosocialističnim organizacijam. V številnih njihovih društvenih lokalih so se izvršile hišne preiskave, ki so spravile na dan mnogo zanimivega materijala in dokazov o njihovih vezeh z inozemskimi fašisti v svrhu izvršitve državne prevrata. Vlada je odločena razpustiti in prepovedati napadalne čete narodnih socialistov, ki so vojaško organizirane in v katerih so večinoma bivši častniki. Razpravlja se še samo o tem, ali naj se obenem razpusti in prepove sploh cela politična organizacija narodnih socialistov, ker so napadalne čete prav za prav njen sestavni del in te ne morejo likvidirati, ne da bi se likvidiralo celo politično organizacijo. S tem, da so narodni socialisti zapustili parlament (kakor svoj čas radičevci skupščino), so svojemu pokretu izkazali slabo usluglo.

Sadovi nacijonalističnega hujskanja in preganjanja. Blizu Lvova v Galiciji v ukrajinski vasi, kjer skuša poljska inteligenca popeljiti Ukrajinca, so izvršili ukrajinski kmetje zavraten napad, ko so se zvečer vračali z izleta domov policijski komandant, dve učiteljici, en učitelj, en vojak in en naseljenec. Kmetje so čakali na izletnike in jih obsuli s streli na povratku domov. Policijski komandant in ena učiteljica sta bila takoj mrtva, drugi udeleženci so bili težko ranjeni. To so posledice političnega preganjanja ob zadnjih poljskih volitvah in zatiranja Ukrajincev.

Macdonald o zvezi med problemom dolgov in svetovnim gospodarskim položajem. V spodnji zbornici je vprašal Kenworthy Macdonalda, da-li z ozirom na trenutni svetovni gospodarski položaj postajajo kaki predlogi za sklicanje mednarodne konference, ki bi naj razmotrivala problem mednarodnih dolgov in reparacij. Macdonald je to zanikal. — Neki drug član parlamenta je na to vprašal Macdonalda, če je on mnenja, da imajo mednarodni dolgovi važen vpliv na trenutni gospodarski položaj. Macdonald je na to odgovoril: »Da, celo zelo velik vpliv, toda jaz sem ravnokar na eno vprašanje te vrste odgovoril.«

Ljubljana.

Delavsko železničarsko glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani sklicuje letni redni občni zbor v soboto, dne 28. februarja 1931 ob 7. uri zvečer v prostorih Strokovne komisije (Delavska zbornica). Dnevni red: 1. Poročilo starega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznoterosti. — Odbor.

Maribor.

Dva samomora. — Pri baronu Twicklu v Krčevini je bil že več let zaposlen lakaj Ivan Marko, rojen leta 1886. Ob Novem letu mu je pa iz neznanih vzrokov bila odpovedana služba. Čez par dni je sluga »Johan«, kakor so ga klicali, izginil. Nihče se ni več brigal za njegovo usodo, bil je odpuščen in je naravno, da je izginil iz hiše. Te dni je pa prišel v hišo nov sluga; ko je hotel spraviti svoje stvari in majhno kamrico v podstrešju, ki je določena slugi za bivališče, jo je moral siloma odpreti, nakar mu je pa iz prostora udaril nasproti neznošen mrliški smrad in v svojo grozo je našel za vrati obešenega svojega prednika, katerega telo je že napol razpadlo, iz česar je bilo sklepati, da se je moral obesiti že pred približno dvema tednoma. Zvesti »hlapec Jernej« si je sam šel po svojo pravico. Drugi samomorilec je komaj 15 letni Jakob Kvas, doma iz okolice Konjic, ki je bil kot kolarski vajenec v tovarni vozov Pergler v Mlinski ulici. Našli so ga v petek 13. t. m. zgodaj zjutraj obešenega na podstrešju delavnice. Staršev ni imel, zrasel je brez prave vzgoje pri tujih ljudeh. Imel je samo sestro, ki pa se zanj tudi ni mogla dosti brigati. Kako more biti takemu otroku pri duši, ko se mahoma znajde v tujem, sovražnem svetu, ki ima zanj samo trde besede in tež-

ko delo, brez trohice ljubezni, si lahko vsak čuteč človek predstavlja. Kaj čuda, če otrok sam nad seboj obupa. Tu se zopet vidi, kako zelo bi bil potreben dom za vajence, kjer bi mogli najti nadomestitev za roditeljsko ljubezen in blagohoten pouk.

»Svoboda« priredi v sredo, 18. t. m., v dvestvenih prostorih predavanja o svetovni vojni. Predavanja bodo spremljale skioptične slike.

Poštni voz običal na ulici. V soboto, dne 14. t. m. je doživel Maribor na svoji glavni prometni žili, na Aleksandrovi cesti, zimsko idilo, ki je menda še ni videl. Ob 8. uri zjutraj, ko je bilo na ulici največ ljudi, ker je hitela šolska mladina v šole in odrasli v službe in urade, je na sredi ceste v snegu običal poštni voz, ki razvažal pakete. Konj kljub najprijaznejšemu prigrivanju v visokem snegu ni mogel več vleciti tako da so ga morali enostavno sprejeti, oče so pripeli nazaj k vozu in spremljevalec je ves bel promenal sredi ulice okrog voza, da mu ne bi še poštni paketov kdo odnesel. Bil je edinstven pogled na to mariborsko specialiteto. — Idila pa je bradek očitek upravi naših ulic. Z prejšnji večer je začelo močno snežiti in vsakdo je moral vedeti, da bodo drugo jutro ulice visoko zasipane s snegom. Če že nič drugega, bi torej morali pričakovati od mestne uprave, da bo začela posebno z ozirom na sobotni tržni dan, vsaj po glavnih ulicah, vleči plug in delati tir. Kakor pa vidimo, ni Aleksandrova cesta, ki veže glavni kolodvor z Glavnim trgom, do 8. ure zjutraj ni imela toliko tira, da bi se mogli premikati vsaj poštni vozovi. Sicer je prijetno za živce, če se mora človek v mestu vmišiti v sibirsko zimsko steno, a takšna idila se ga tudi prav globoko v žepu meščanov. Ni se seve potem čuditi, da se še manje usposobljajo glavne ceste v okolici za reden promet z avtobusi.

Avtobusni promet na zunanjih progah prekinjen. V sled visoko zapadlega snega je bil mestni avtobusni promet na zunanjih progah do torka ustavljen. V torek so se pričele poskusne vožnje, ki pa se tudi niso obnesle, posebno ker vozovi silno trpijo vsled mestoma visoko nakopičenega snega.

174 oseb obolelo na hripi. V času od 8. do 14. t. m. je bilo pri mestnem fizikatu prijavljenih 174 slučajev obolenosti na hripi.

Tudi vrata kradejo. V noči od nedelje na ponedeljek so na Tržaški cesti neznan storilec odnesel velika in težka vezna vrata.

Scherbaumov dvorec prodan. Mariborski kreditni zavod je kupil veliko stanovanjsko hišo s trgovskimi paviljoni na vogalu Trga Svobode in Grajskega trga od dosedanjega lastnika g. Scherbauma za 2.700.000 dinarjev.

Mariborsko gledališče. Četrtek, dne 19. februarja ob 20. uri: »Karol in Ana«, premijera. Ab. A.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

Celje.

Volitve zaupnikov v cinkarni so se vršile preteklo nedeljo ob veliki, 94% ni udeležbi tamkajšnjega delavstva. Volilo se je 4 zaupnike in 4 namestnike. Izvoljeni so bili naslednji ss.: Plankar, Goručan, Stvarnik in Šmerc.

Savez privatnih nameščencev Jugoslavije pa sklicuje za prihodnjo nedeljo svojo oblastno konferenco, ki se bo vršila v savezni pisarni v Delavski zbornici. Delegatom, ki bodo prišli iz cele Slovenije, kličemo tem potom: Dobrodošli!

Podružnica »Svobode« sklicuje za nedeljo popoldne svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v dvorani Javne kuhinje.

Važne prireditve v Celju se bodo vršile prihodnjo soboto in nedeljo. Tukajšnje okrožje **Konzumnega društva za Slovenijo** sklicuje za prihodnjo soboto, dne 21. februarja 1931 skupno sejo načelstva in nadzorstva podružnice. Med drugim je na dnevnem redu: Poročilo o polletnem računskem zaključku, razgovor glede povračil in glede uslužbenskega vprašanja. Obravnavalo se bo tudi vprašanje inventurnih prodaj. Konzumno društvo za Slovenijo v tukajšnjem okrožju prav lepo uspeva in so tudi zadnje inventure pokazale prav lep rezultat.

Predputna veselica »Svobode«, ki se je vršila v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma, je jako lepo uspela. Veliko zabave je imela mladina z lepoto konkurenco mask, še več pa s plesom, ki je trajal nepretrgoma do jutranjih ur. Videti je bilo nekaj lepih mask in je bila celotna prireditev zelo animirana in dostojna.

Novo brivnico je otvoril v hiši g. Pristovnika na Spodnji Hudinji št. 80 g. Franjo Jakše, ki se priporoča za obilen obisk.

Javna borza dela. *Poučeno delo* moškini: 1 majarju-kravarju, 1 navadnemu delavcu, 1 poljskemu delavcu, 1 kravarju-švi-

Mariborski tovarnar Derwuschek obsojen v plačilo nadur.

(Važna sodba za delavce.)

Ze od novembra 1929 se je pravdal tovarnar Franc Derwuschek iz Košakov s svojim kurjačem opekarne, A. N., ki je tožil Derwuscheka, da bi mu plačal 50% povišek za izvršene nadure. Kurjač N. je namreč delal pri Derwuscheku dnevno po 12 ur in tudi vsako nedeljo, čeprav velja za tovarne le 8 urni delovnik in mora torej tovarnar plačati vsakemu delavcu delo preko dnevnih 8 ur s 50% poviškom, torej še polovico normalne mezdre zraven, nedeljsko delo pa vse s 50% dodatkom. Tovarnar Derwuschek se je branil plačati teh 50% in se je izgovarjal, da je imel kurjač tedensko plačo in še zraven prosto stanovanje, kurjavo in luč, ter mu po mnenju Derwuscheka za to ne gre še posebej 50% povišek. Okrajno sodišče je že lansko leto Derwuscheka obsodilo, da mora plačati zahtevane nadure s 50% poviškom in pa pravne stroške. Proti tej sodbi se je tovarnar Derwuschek pritožil na okrajno sodišče v Mariboru, kjer se je vršila minulo soboto prizivna razprava, ki je trajala cele tri ure. K tej prizivni razpravi sta bila poklicana tudi dva zvedenca, da bi se izjavila o primernosti mezd, ki jih je plačal Derwuschek svojim kurjačem. Derwuschek je predlagal kot zvedenca opekararja Scharnerja iz Ptuj, kurjača A. N. pa tajnika Delavske zbornice, Filipa Uratnika, ki sta oba prišla in bila zaslišana. Pri tem se je izkazalo, da Združene opekarne v Ljubljani plačujejo višjo urno mezdo, kot Franc Derwuschek. Zaslišane pa so bile tudi priče, Derwuschekovi uradniki, ki jih je Derwuschek sam predlagal v dokaz o tem, da je bilo kurjaču izrecno rečeno, da se stanovanje, kurjava, luč in pa vrt, ki je pri stanovanju, vračuna za nadure. Ti Derwuschekovi uradniki pa so pri sobotni razpravi sami izpovedali, da tega Derwuschek in tudi nihče drugi delavcem nikdar ni povedal, ampak da so imeli tudi drugi delavci, ki niso imeli stanovanja ali vrt, enake mezdre, kakor tisti, ki so stanovali pri Derwuscheku. Stanovanja je zgradil Derwuschek po izpovedbah njegovih

lastnih prič le radi tega, da je svoje delavce lažje skupaj držal, ker bi se mu sicer posebno v času nujnih kmečkih del na deželi razkropili in bi on ostal v svoji glavni sezoni brez izvežbanih delavcev. Zato so tudi dobili nadure s 50% dodatkom izplačane taki delavci, ki niso imeli stanovanja, kakor tudi oni, ki so imeli stanovanje in celo oni, ki so imeli mesečno plačo, so dobivali nadure plačane s 50% dodatkom. Samo dva kurjača, med njima tožitelj A. N., ki sta imela tedensko plačo, nista dobila posebej plačanih nadur s 50% dodatkom, ampak le tedensko plačo.

Sodišče, obstoječe iz treh sodnikov, predsednika dr. Pichlerja in votantov sodnih svetnikov Janko Serneca in dr. Senjorja, je po končani razpravi priziv Franca Derwuscheka zavrnilo in ga obsodilo, da mora plačati kurjaču A. N. izvršene nadure še s 50% dodatkom, kakor tudi pravne stroške obeh zastopnikov v I. in II. instanci. Kurjača A. N. je zastopal odvetnik dr. Reisman, tovarnarja Derwuscheka pa odvetnik dr. Blanke-dr. Brandstetter.

Ta sodba je za delavstvo velike principijelne važnosti, ker je mariborsko sodišče s tem že vnovič razsodilo, da je določilo § 10 zakona o zaščiti delavcev glede plačevanja dela v nadurah s 50% dodatkom prisilnega značaja in mora torej delodajalec plačati to mezdo v vsakem slučaju s 50% pribitkom normalne mezdre. Vsako izigravanje tega določila je neveljavno.

Delavstvo pri tem vnovič opozarjamo na to priborjeno pravico, katere posebno mariborski tovarnarji z redkimi izjemami nočejo in nočejo delavstvu priznati. Delavci pa si bodo svoje pravice obdržali le tedaj, če bodo trdno stali v svojih delavskih organizacijah in se tam dosledno borili za svoje pravice.

Delavci, organizirajte se in v tovarnah ničesar ne podpisujte! Vaš delovni red ureja zakon o zaščiti delavcev in zato ne potrebujete nikakega podpisovanja.

earju, 12 rudarjem, 1 rudarskemu razniku, 1 vodovodnemu inštalaterju, 1 mojstru za izdelovanje kovino-medenih izdelkov, 2 mizarjema, 2 kolarjema, 2 predilecema in kodracema žime, 2 mlinarjema, 2 raznašalecma kruha, 12 vajencem. *Zenskam:* 1 kmečki varniški, 34 kmečkimi deklam, 4 natakaričam, 1 kavarniški kuharici, 6 kuharicam, 11 služkinjam, 1 sobarici, 1 kuh. služkinji, 1 varniški, 1 postrežnici, 2 gospodinjama.

Studenci pri Mariboru

»Svoboda« priredi v Studencih v četrtek, 19. t. m., v gostilni »Pri beli zastavi« zanimivo predavanje o svetovni vojni. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

Trbovlje.

Dramatični odsek »Svobode« priredi v nedeljo, dne 22. februarja t. l. gledališko predstavo, dramo v štirih dejanjih, »Na dnu«. Predstava se vrši v Del. domu. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Med odmori svira delavska godba na lok. — K obilni udeležbi vjudno vabi odbor.

Hrastnik.

Seja občinskega odbora.

Dne 5. februarja se je vršila seja občinskega odbora. Zupan g. Vodušek pozdravi navzoče in novo imenovane gg.: Cestnika, Ušeničnika in nenavzočega obratovodjo inž. Persolija. Enako se zahvali razrešenim gospodom za njihovo poštreno delo v občini. Zapisnik se ne čita, razen poglavja, ki obravnava šolsko vprašanje, posojilo za Hrastnik. Poročilo upravnega odbora se vzame na znanje. Prošnji za podelitev koncesij za gostilni g. Povšetju in ge. Kolenc se odklonita. Sklene se na predlog poročevalca Roša, pristopiti k županski zvezi. Na predlog poročevalca g. Plavšaka se sklene podpora v znesku Din 1000.— za živinorejsko »Samopomoč« za srez Laško. Prošnji odbora Rdečega križa v Trbovljah za podelitev licence za predvajanje kino-predstav v kino-dvorani »Društvenega doma« in »Sokolskega doma« v Trbovljah ter »Narodnega doma« v Hrastniku, se na predlog g. Sušnika sklene priporočati s pripombo, da se te predstave morejo vršiti le v gori označenih dvoranah. Na znanje se vzame poročilo s. Malovrha o prispevku občine Dol k stroškom obrtno-nadaljevalne šole v Hrastniku. Izvoli se tudi

vodovodni gradbeni odbor, in sicer iz Hrastnika: Malovrh, Roš, Bauerheim, Potrato in ravnatelj Drošč, iz Trbovelj pa: Paulin, Goropcevek in Plavšak. Zupan g. Vodušek načeluje temu odboru. Prejšnji vodovodni odbor sodeluje s posvetovalnim glasom. Za tajnika se določi g. Hofbauer. Poročevalec gosp. Jordan poroča glede kolosarjenja za Savo in se izda tozadevno prepoved. Gosp. Leunik vpraša, zakaj so občinske hišne tablice tako drage; druge občine imajo tablice mnogo ceneje. Jordan omenja, da najbrže zato, ker so bile nabavljene posredno pri tvrdki Westen. Tablice stanejo drugače Din 18.— komad, a občina jih je plačala po Din 22.—. Tudi lep zaslužek. (Tu se štedenje neha.) G. Roš predlaga radi poglobitve potoka Boben pravico ceste pri stari restavraciji proti njegovi hiši, ker je tu cesta občinska. Sodr. Malovrh vpraša, kdaj bo kraj. šolski odbor nakazal obljubljenih in sklenjenih Din 540 tisoč in Din 240.000 kraj. šol. odboru v Hrastniku. Zupan obljubi, da se tozadevni uradni dopis takoj pošlje in s tem seveda nakaže tudi denar.

Interesantna je tudi sledeča statistika: vseh obrtnikov je 450 v občini, med temi 68 gostilničarjev in 35 vinočev.

Pri slučajnostih se sklene naprositi kr. banskou upravo, da odkaže od Zdravstvenega okrožja za prvo četrtletje odpadajoči del občini Trbovlje. S. Malovrh stavi za omiljenje krize in preteče nevarnosti redukcij sledeči predlog, kateri se soglasno sklene:

»Kakor se čuje, namerava TPD v slučaju nepovoljne ponovne pogodbe z vlado glede naročil premoga, reducirati večje število delavstva, kar bi imelo za posledico, da bi padli ti reveži v breme občine. Iz navedenega razloga predlagam: Županstvo blagovolji podvzeti potrebne mere pri kr. banskou upravi, da ista posreduje pri ministrstvu za šume in rude ter ministrstvu saobračaja radi kritja premogovnih naročil iz tukajšnjih rudnikov in s tem pripomore odstraniti pretečo nevarnost redukcij, brezposelnost, bedo in revščino.«

Nadalje je Malovrh predlagal, da se naj občina odreče potrebi kuluka za občinske ceste, ker je za ceste itak preskrbljeno v proračunu. Predlog se je soglasno sprejel. Isti je predlagal, da se naj dela za zgradbo vodovoda takoj razpišejo, da se tako zaposiljo tudi brezposelni. Tudi ta predlog se soglasno sklene. S tem je upati, da dobi Hrastnik še letos zdravo pitno vodo. V občinskem odboru ima torej 450 obrtnikov 8 zastopnikov izmed 28, 4000 do 5000 delavcev pa tudi samo 8 zastopnikov. Interesantno razmerje.

Kulturni pregled.

Knjige Cankarjeve družbe v Sovjetski Rusiji. Ker imam brata, živečega v Rusiji iz vojnih časov ujetništva, in mi je isti večkrat sporočil željo, da naj mu pošljem slovenske knjige in časopise, sem se letos odločil poslati mu knjige Cankarjeve družbe. Dne 17. dec. p. l. sem oddal zavoj z naslovom v latinici in cirilici poštnemu uradu v R. ter sem nestrno pričakoval dva meseca na potrdilo sprejema pošiljke od svojega brata. Dne 5. febr. t. l. sem dobil od njega vest, da je knjige sprejel in da so ga tako razveselile, kakor bi ga moglo razveseliti le svidenje z domačini. I. S.

II. Delavska zimskošportna Olimpijada.

Mürzzuschlag, 7. februarja 1931.

Na Mürzzuschlagu je veliko vrvenje. Delavski športniki merijo na svoji Olimpijadi, ki se vrši vsako šesto leto, svoje moči in osem narodov tekmuje za prvenstvo v zimskem športu. Nekaj tisoč gostov opazuje težnje delavcev, da se tudi posvetijo naravi v njeni zimski krasoti ter jo v pametnem športu uživajo. Pri tekmovalnih seve prevladujejo — ko ni udeležbe Nordijcev — tekmovalci iz dežele tisočeriher jezer — Finske, ki so dosegli prvenstvo pri vseh tekmah, ki so se jih udeležili.

Doslej smo prejeli sledeča poročila:

Sreda, 4. t. m.:

Tek na 3 km z zaprekami:

1. mesto v 5 min. 18 sek. Matti Salminen (Finska). Slede Nemci na 2., 3., 5., 7. mestu. Prvi Avstrijec je dosegel 4. mesto, prvi Čeh (Praga) 19., prvi češki Nemeec (Ustje) 20., prvi Švicar 23., prvi Madžar 24. mesto. Štartalo je 35 tekmovalcev, doseglo cilj 28. 7 odstopilo.

Tek na 15 km:

1. mesto Helkki Norajervi (Finska) v 53 min. 51 sek. Tudi 2.—9. mesto zasedli Finci. Prvi Nemeec dosegel 10., prvi češki Nemeec 11., prvi Avstrijec 14., prvi Švicar 33., prvi Čeh 39., prvi Madžar 66. mesto. — Štartalo je 85 tekmovalcev, cilj doseglo 84. eden odstopil.

Četrtek, 5. t. m.:

Tek na 4 km za športnice:

1. Latinem Impi (Finska) v 12 min. 50 sek. Tudi 2. in 3. mesto sta zasedli Finki. Prva Avstrijka je dosegla 4., prva Čehinja 6., prva nemška Čehinja 8., prva Nemka 18., prva Madžarka 23. mesto. Štartalo je 33 tekmovalk, cilj doseglo 32. ena športnica izstopila.

Številni točki: Finska 36, Nemčija 11, Avstrija 9, Čehi Praga 1 točko.

Drsanje na 500 m in 5000 m:

500 m: 1. Paavo Virtanen (Finska) 48.4. Tudi 2. mesto je zasedla Finska, 3. in 4. Lotiša, 5.—7. Avstrijeci, 8. Nemci. — 5000 m: 1. Pihl Viljo (Finska) 9:32,00. Prvi Lotiš je tretji, prvi Avstrijec četrti, prvi Nemeec peti.

Umetno drsanje:

Obvezne vaje za posameznika:

1. Viljins (Lotiška) 141 točk. Prvi Avstrijec je bil drugi, prvi Nemeec šesti.

Obvezne vaje za žene:

1. Gönnerjeva (Avstrija), 32.6 točk. Tudi ostala mesta so zasedle Avstrijke. (Drugi ni bilo.)

Smuški tek za mladino iz Mürzzuschlaga na 3 km za 12—14letne: 1. Rust Johann v 11 min. 6 sek. Tekm. 33.

1 km za 8—11letne: 1. Osberger Edi v 2 min. 40 sek. Tekmovalcev 74.

200 m za smučarske »babyje« od 6—7 let. 1. Karl Hriberschek v 25 sek. Štartalo 14. — Točke: Finska 72, Nemčija 12, Avstrija 12, Letška 8 in ČSR (Praga) 1 točko. Petek, 6. t. m.:

Sankanje na 1 km do 14 leta: 1. Jantster Peter v 45 sek. (Avstrija). Tekmuje 76 otrok.

10 km višinskega teka za športnike: 1. Karl Manchard 24.4 min. (Nemčija). Prvi Avstrijec drugi, prvi Švicar 16., prvi češki Nemeec 27., prvi Madžar 28., prvi Čeh 31. Fincev ni bilo. Pot je vodila od višine 1560 m in je bila višinska razlika 900 metrov. (Gozdni tek.)

Hockey na ledu: Avstrija-Nemčija 4:0, Lotiška-Avstrija 7:1.

Smuški tek na 6 km za športnice: 1. Lahtinen Lupi (Finska) s 17.44 min. Tudi 2. in 3. mesto je finsko. Prva Čehinja je zasedla 4., prva Avstrijka 5., prva češka Nemka 6., prva Nemka 8. in prva Madžarka 9. mesto. Na štartu in cilju bilo 25 tekmovalk.

Drsanje na 1500 metrov: 1. Virtanen (Finska) 2:39. Tudi 2. in 3. mesto sta finski. Prvi Lotiš je 4., prvi Avstrijec 6., prvi Nemeec 10.

Drsanje na 10.000 metrov: 1. Pihl (Finska) z 20:32,8; 2. je bil tudi Finec, 3. in 4. pa Lotiša.

Tekme dvojice (avstrijsko prvenstvo): 1. Gönner-Lang 10,3 točk. 3 pari.

Tekme v plesu: 1. Adamah-Kupetz 58 točk. Pet parov.

Sankanje (enosedežno) na 3 km: 1. Brunner (Avstrija) s 4.12 min. Prvi Nemeec bil 5. Štartalo 49.

Žene: 1. Greier Gusti (Avstrija) 8.40 min. Tekmovalke 3.

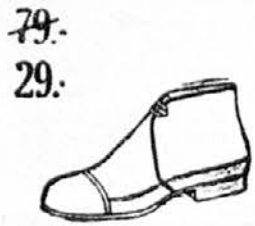
30 km tek preložen radi ogromnega novega snega.

Tek moštvev na 8 km za reditelje s 5 kg torova: 1. Reditelj iz Innsbrucka 29:40 min. Zveza v Ustju peta. Štartalo 65 moštvev po 4 osebe.

Hockey na ledu: Lotiška-Nemčija 3:1 (1:1, 0:0, 1:0, 1:0). S to igro je Nemčija izločena iz nadaljnega tekmovalja: Finale bo med Lotiško in Avstrijo.

Tekme imajo torej lepo udeležbo in lep uspeh. Ovira jih sicer novo napadli sneg, ki ga je napadlo nad pol metra in je droben pršič. Olimpijada je bila slovesno otvorjena v četrtek 5. t. m. V petek so se vršile tudi zabavne prireditve. (Konec prihodnjic.)

Za 50% znižana zimska obutev

Vrsta 3652-70

Za Vaše otroke smo pripravili za malo denarja toplo in udobno obutev. Prikladni za šolo.

Po vseh deželah je kosila hripa, najmanj pri nas v Jugoslaviji, za kar se imamo zahvaliti nizkim cenam naše gumaste obutve. — Prehod iz zime v pomlad je za zdravje najnevarnejši. — Izkoristite zato priliko, ki Vam jo prožimo s

ponovnim znižanjem gumaste obutve.

Namesto da vskladiščimo zimsko obutev, smo sklenili jo raje prodati tudi po znižani ceni, da varujemo odjemalcem noge bolečin. — Vsi Vi, ki imate v družinskem proračunu težave z obutvijo, pridite k nam.

Pri nas morete dobiti obutev skoro zastonj.

Nekatere ženske vrste, ki so začetkom sezone stale Din 199.—, smo znižali na samo Din 99.—. Otroške z Din 69.—, na samo Din 29.—.

Vrsta 1025-8

V galošah si obvarujete zdravje in obutev. Prodajamo jih raznih barv.

Vrsta 2361-75

Otroške snežke iz finega gaberdena. Obvarovali Vam bodo otroke hripe in prehlajenja.

Bata

Vrsta 1365-70

Naš šlager tako z dobrim materijalom kakor z nizko ceno.

Vrsta 9891-70

Za male generale imamo celogumaste škornjice za neverjetno nizko ceno.

Vrsta 1885-78

Celogumaste snežke s toplo podlogo in patentno zaklopnico. Očuvale Vam bodo noge tople in suhe v največji vremenski nepriliki.

Vrsta 1365-70

Naš šlager tako z dobrim materijalom kakor z nizko ceno. S tem želimo omogočiti tudi najširšim slojem nakup dobrih snežk.

Vrsta 7885-87

Preko gležnja visoke snežke s patentno zaklopnico, okrašene z ogrlico iz moare pliša.

Vrsta 1895-81

Priljubljeni ruski škornji, ki se nosijo preko čevljev, z mehkiimi golenicami, okrašeni z ogrlico iz krimerja.

Vrsta 0697-70

Škornji iz tople dvojne klobučine do kolena. Podplat in spodnje strani so narejene iz gume. Pripravne za vse, ki opravljajo poklice v hudi zimi.

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Šlomškov trg 6

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“
r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Zbirajte za tiskovni sklad

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj** 14 karatno originalno ameriansko **zlato nalivno pero** ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio welt“. Naroča se Administration der „Radio welt“ Wien I, Pestalozzigasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Naročajte
novo izišlo knjigo

„Taškent“
kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din, v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika „Svoboda“ Ljubljana in v vseh knjigarnah.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA
M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Kolesa, otroške vozičke, gramofone in šivalne stroje vseh vrst popravlja najceneje meh. del.

Justin Gustinčič
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

Velika zaloga gramofonov in plošč znamke »Columbia« in več drugih znamk.

V tekstilnem bazarju
Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8.—, 10.—, 12.— meter. Oglejte si pred nakupom.

ČITAJTE!
socijalno dramo Rudolfa Golouha
KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socijalno dramo.

Nalagajte svoje prihranke
v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg 6.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.